

آبونه شرايطي : هر رايچون
سنه لکي (۴۰۰) التي ايلني
(۲۲۵) ، ممالک اجنبيه ايچون
سنه لکي (۴۵۰) ، آتني آيلني
(۲۵۰) غروشدر .

نسخه سي ۷،۵ غروشدر .
سنه لکي ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشيد افندي خاندنه

اخطارات
آبونه بدلي بشيندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونيه
قبول اولتور . درج ايدلنه ين
يازير اعاده اولتماز .

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

کتابخانه

شماره ۱۳۳۰۵۵۱۰۵

آدره سي تبليغه ايريه
غروش کوندرمليدر .

مکتوبلرک امضاري واضح
واوقوناقلي اولسي وآبونه
صره نومروسي محتوي
بولونمسي لازمدر

ممالک اجنبيه ايچون آبونه
اولانلرک آدرسلرينک
فرانسه ججه يازلسي رجا اولتور .

باره کوندرلديكي زمان نهيه
داثر اولديني بيلديرلسي
رجا اولتور

اتبعون اهدکم سبيل الرشاد

صاحب و مدير
اشرف اديب

باش محرر
محمد حاکف

افکارندہ يك متعصب واصلا مناقشه قبول ايمہن تقليد جيلر
فكر لرينك معارضى مفكوره لر ايچون اك ناموسم اتهامات و تجاوزاتى
سرد ايمك صورتيله غربك تقليده سزاحر يتلرن دن برى اولان حریت
كلاميه و وجدانيه به تعرض ايتمش اوليورلر : «قرون وسطائى اساسات
مروجلرى، اسكى قافاليلر، ارتجاعيلر، كې جابجا الفاظ نابجا سرديله
فكر لرى دها قوتلى فكر لرله مغلوب ايمك طريق طبيعيسندن انحراف
ايديورلر . مقصد منر بو جهتلرى تشریح ايمك اولمدينى ايچون هيئت
اجتماعيه منر يكانه ضعيف نقطه منى تشكيل ايدن اجتماعى غرب
تقليد جيلكنك اونه دنبرى تكرر ايديان و آرتق كوزايله كورولور ،
ال ايله طوتولور برحاله كان ضرر لرني تهون ايمك ضرورتى اوزرنده
توقف ايمك لازمكلىر .

محيط منر اك حريم كوشه لرني بيله اشغاله باشلايان ترديات اخلاقيه
ورذيلت اجتماعيه نك قورقونج تظاهراتى قارشوسنده لوئيات اخلاقيه نك
سرايتنى منع ايچون مدافعه چاره لرى آرانلليدر . بو چاره لر اك مهمنى
معنوياتك ، فضائل اخلاقيه نك تقويه سى تشكيل ايدر . اساس روحى
واخلاقيسى صارصيلان جمعيتلر ك پابدار اولسى امكانى قيد ايمين تاريخ ،
محو اولمق اوزره بولنان نه قدر جامعه اجتماعيه لر ك قوه معنويه و صلابت
اخلاقيه ايله يكي دن جانلانديغى ده بيلديريور . مرضمه دوا تشكيل
ايدمك وسائط آنجق بيه مزه موافق كان ، روحى اوقشاين
دوالدر . بوده مميزات و اساسات مليه و اجتماعيه منر محافظه سى ، اجتماعى
تملر منر ك رسالتنى تأمين ايدمك اساسات ايله شافى بر تاثير وجوده
كتيره بيلور . ترقيات ايچون ده ، تكاملات عصر بيه نائل اولمق ايچون ده
شرط اصلى ، هيئت اجتماعيه منر منسوب اولديغى روح اجتماعى و اخلاقى بى
صافيت اصليه سيله قبول ايمكدر . بوده هر درلو احتياجات ماديه
و اجتماعيه منرى تطمينه كافي و وافي اولان اسلاميت روحى هر شينك
فوقنده طوتمقله ممكن اوله بيلور . تكامل ايچون يكانه يول ، اسلاميت
بوليدر .

صلى الله عليه وسلم

علم هيئت نظرنده كائنات

عصرى علم هيئت بر صانع حكيمى ، ربو صانع حكيمك

رسمائيتنى اقرار ايديور

چكلرده لوندردمك (اوقسورد) نده عقد اجتماع ايدن دينى قونفرمدن
بخت بو قونفرده متخصص علما و متفكرلر طرفندن ايراد اولونان مباحث
علميه اشارت ايتشدم . بو قونفرده «عصرى علم هيئت نظرنده كائنات»
حقنده فلسفه استادى و انكتره نك علم هيئت جمعيت قراليه سى اعضاسندن
(ههكتور ماق فدرسون) ك ايراد ايتديكى خطابه علميه بى خلاصه نقل

مبتهده بزم غربه محتساج اولديغمز قدر ، غربده مطلق بر سعادت
و حضورى ، رفاه بشرى استهداف ايدن اخلاقيات ، معنويات ، و اجتماعى آموزده
بزه محتساج بولنديغى حالده المزدده كى خزانك تقليد جيلكه فدا ايدلسى
ضرردن دها بيوك بر نتيجه توليد ايدر كه اوده معاذاه هيئت اجتماعيه منر ك
انهدامى تهلكه سيدر . بو بيوك تهلكه اوصاف و مميزات مليه منر ك وجه
مخصوصى ضايع ايدمك يواش يواش ديكر هيئت اجتماعيه لر ك منى
حرلرينه استحاله سيله باشليور .

هيئت اجتماعيه لرى خارجى تاثيرلردن محافظه ايدن يكانه سلاح
مدافعه معنوياتدن عبارت اولديغى حالده بوسلاحك كوشه سى اجتماعى
جهتلر منى ملونات غربيه به قارشى آجيق براقتمده در .

بو مدافعه سزلقده غير شعورى غرب تقليد جيلكنك دخل كلسى
اولديغى انكار اولنه ماز . ادعا اولنديغى كى غربه توجهله آرا برده كى
مادى مسافه نك در حال قيصاله جغى ، غربه بكنزر كورونمكده عصر لر دنبرو
آرا برده دوام ايدن خصوصت ك زائل اوليورده جگنى ظن ايمك بيوك
بر صافدر و نلقدن بشقه برشى دكلدر .

تقليد جيلك فردى حياتده بيله متمسكلرينه شرف و يرهمى امكانى
اوليان بر ضعيفتدر كه ، يالكز روحى و اخلاقى كوشه كلسى افاده ايدر .
سجيه لى ، صرفانلى بر روح البته استقامت حياتيه سنى تعيينده كسه نك
خط حركتنه عرض افتقار ايتمز . جمعيت فائده لى عضولر آنجق متحرك
بذاته اولمق قابليتنى كوسترمكده وظيفه لرني ايضا ايتمش اولورلر .

حيات شخصيه ده بيله اصحابى حقنده موجب شرف اوليان ، بلكه
اسارت و ضعيفت اخلاقيه و روحيه نك يكانه معيارى تشكيل ايدن
تقليد جيلك حيات اجتماعيه موضوع بحث اولنجه دها شموللى معنالى
افاده ايدر .

آر و پاده شيوعندن ياريم عصر صكره و موداسى بچك كدن صكره
هيئت اجتماعيه منر صوقولا بيان بدعتلر ك بلا تاامل قبول و تقليدى ،
يك يو كسك بر مدنيتى تمثيل ايدن هيئت اجتماعيه منر ايچون شاين قبول
برشى دكلدر . بر شينك فائده و ضرورى تظاهراتنه و تجربه اولندقدن
صكره ويرمكلى فائده و ضروره كوره اولچوله بيله جگنه نظراً ياريم عصرى
متجاوز بر زماند نبرى غربيلاشمق نامنه يايلان شياردن هيئت اجتماعيه منر ك
نه كى فائده لر كورد يگنى آ كلامالى بزه تقليد ايله تكامل و ترقينك
تأمينى امكانى حقنده فكر لرده بر انطباق حصوله كله بيلسون ؛ حالبوكه
اورته ده اك اوفق بر فائده بو قدر .

غرب اجتماعياتك ، اجتماعيات مقبوله سنك دكل ، لوئياتك غريب
بر ذهنيته لوا مات مدنیه دن عد اولنان قمار ، مسكرات ، فحش ،
دانس ، بار ، سر بستی ، مساحه كارلق شكللر بيله بيه اجتماعيه منر حلو لى
آنجق تساند اجتماعيه منرى ، فضائل اخلاقيه منرى ، هائله - عادتى تخريب
ايتمكدن بشقه بر نتيجه حصوله كتيرده مشدر .

نسبتله او قدر معظم در که اون یدنجی عصر علماسنک بویه بر فسحت آبادی تصور اتمه لرینه امکان یوقدی . حقیقه بو کون علم هیئتک ادراک ایتدیکی کائنات پک واسعدر . اجداد مزک کافه اشیا به مرکز طانیققری ارض ، بو کونکی هیئتشناسلر نظرندده کونشک اطرافنده حرکت ایدن سیاره لر دن یا لکز بریدر . کونشک وداها بویوک کوا کبک عظمتی ، متعدد جهانلری کونشدن آیران مسافه لک وسعتی ادراک ایتدیکمز تقدیرده ارض مزک منظومه شمسیه داخلنده بیله اوینادینی رولک اهمیتسزلکی توضیح ایدر . ارض ، کائناتک مرکزی دکل ، (ارض و قر) منظومه سنک مرکزیدر . آنجق قرله قیاس ایدلدیکی زمان ارض بویوک و مهم کورونور . ارضه تابع اولان قر ، نسبتاً بزه یاقین اولان یکانه جسم سهاویدر . ابعاد سهاوییه نسبتله پک اهمیتسز بر مسافه اولان (۲۸۰) بیک میل قدر بزدن اوزاق اولان قر ، (فلاماریون) ک دیدیکی کبی ، عادتاً کره ارضدن آریلان بر قطعه در . ارض مزک حاکم اولدینی کوچوک ساحه نک قطری (۵۰۰) بیک میلدن دهها آذر . بویه بیکرجه میلدن بحث ایدیورکن قابل تصور عالمک ایچنده بولوندیغمزی اونوتامالی یز .

فقط کونشک وسعت وبعدی تقییر ایتدیکمز زمان یکی بر طاله کیرمش اولورز . مساحه اعتباریله بومعظم کره ، ارض مزدن (۱,۳۰۰,۰۰۰) کره بویوکدر . هر کسک بیلدیکی کبی کونشک ارضدن اوزاقنی (۹۳) میلیون میلدر . فقط بومسافه ده منظومه شمسیه نک اک کوچوک مسافه لر دن بریدر . چونکه ارض کونشه نسبتاً یاقیندر . (نپتون) کونشدن (۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰) میل مسافه در . کونشک حاکم اولدینی ساحه نک قطری (۵) میلیارد میلدر . سیاره لر بو کون ایکی قسمه تقسیم اولونیور : بویوک و کوچوک سیاره لر . عجبا کره ارض بونلرک هانکی قسمنه داخلدر ؟ ارض بویوک سیاره لر دن دکلدر . چونکه مشتری ، زحل ، اورانوس ، نپتون اولردن چوق بویوکدر . مشتری ارض مزدن (۱۳۰۰) کره بویوکدر . بناء علیه ارض ، کوچوک سیاره لرک اک بویوکدر . چونکه زهره دن بر آز ، مریخ دن دهها زیاده ، (عطارد) دن دهها فضله بویوکدر . او حالده ارضی ، کونشک اطرافنده حرکت ایدن کوچوک بر بیلدیز اولارق تعریف ایده بیلیرز .

منظومیه شمسیه واسع ایسه ده کائناتنه نسبتله او قدر بویوک دکلدر . اون سکزننجی عصرک هیئتشناسلری سیاره لرک حرکاتیه (نیوتون) قانونک تحقیقیله مشغول اولغله برابر بونی مهم بر صورتده ادراک ایشلردی . بو کونکی « علم تکوین » ک علمداری (هرشل) در . مومی الیه ، کونشک ارضی و بوتون سیارات و توابعی بر لکده کوتوره رک مکان ایچنده حرکتی کشف اتمکله کندی دورنده سر عتله حرکت ایتدکاری نطن اولونان ثوابت الیه کونش آره سنده کی قرابتی توضیح ایتشدر .

ایدیورم . بومقاله ده کودیله جکی وجهه مومی الیه استاد « عصری علم هیئت » ک بر صانع حکیمی و بو صانع حکیمک وحدانیتی اقرار و فاصل اقرار ایتدیکنی ایضاح ایتکده در . عصری اولدققرینی ادعا ایدرک عصریلکی نثر الحاده وسیله اتخاذ ایدنله استاد مومی الیهک بو سوزی پک قوتلی و قطعی بر جوابدر : « انسانلری الحاده صاپدیران ، سطحی عرفاندر . حقیق عرفان انسانلری دینه سوق ایدر . » عصری اولدققرینی سوبله بیلرک دعوازنده محق اولماری ایچون بوسویه عرفانه بویکسلمه لرینی ایجاب ایدر . عکس تقدیرده بونلری عصری تلقی ایده میز . حقیق عصریلک هادم دین دهل ، خادم دیندر . مقاله ده خریستیانلغه حواله اولونان تریضاتک مسلمانلغه ذره قدر شمولی اولمادینی آشکاردر .

* *

عصری علم هیئت اوچ عصر دن دهاسکی ده کلدر . کرچه (۳۸۰) سنه دن فضله بر زماندن مقدم (قوپرنیک) و « ره وولوسیونیوس » نامنده کی اثریله بو مؤسسه نک تمیل طاشنی آندی و بو اثرله ظاهرأ غیر متحرک اولان ارضک ، ظاهرأ متحرک اولان کونشک اطرافنده حرکت ایتدیکی آکلاشیلدی . فقط تقریباً بر عصر قدر بونظریه یی ، قاتولیکلرده ، پروتستانلرده ، زمانک متفکرلری ده برده لی صاحبه سی عد ایدرک اونکله استهزا ایتدیلر . آنجق (غالیله) ایله (که پلر) مستقل خطلر اوزرنده چالیشارق (قوپرنیک) نظریه سنی ، کندی مساعی علمیه لرینک بر نتیجه سی اولارق قبول ایتدکلری زمان کونشی مرکز طانیان نظریه جدیدله تلقی اولونمشدر . فی الحقیقه (نیوتون) ک نتیجه مساعیسی اولارق بونظریه نک قبول طامیه مظهر اولدینی سوبله نه بیلیر . شوراسنی خاطر لاق ایجاب ایدرک بو کونه قدر خریستیانلغک دساتیری اولان پروتستانلق و قاتولیکلکک عقائدی ارضی ، منظومه کوییه نک مرکزی اولارق قبول ایتمشدی . ارض ؛ یکانه عالم ، خلقتک منتها و هدی تلقی اولونیور ، بوتون اجرام سهاویه نک اونک اطرافنده دوندیکی ، صرف ارضک سا کنلرینه کوندوزلری افاضه نور ایچون کونشک ، کیجه لری ایشار ضیا ایچون قرک یارادلدینی ظن ایدیوردی . خریستیانلغک دینی مجددلری انگریسیون محکمه لرینک اعضاسی قدر بو عقیده ده درت ال ایله صاریلشلردی . (لوتور) ، (قوپرنیک) ی کتاب مقدسی نقضه اوضراشان بر احمق ، یالانچی بر منجم اولارق یاد ایله مش ؛ (مه لانخون) بو کبی نظریاتی ایلری سوزه نلرک تربیه سزلکنندن طولایی اظهار تلهف ایتشدر . (کالون) ایسه (قوپرنیک) ک سوزینی کتاب مقدسک بیانه کیمک ترجیحه جسارت ایده جکنی صورمشدی . [۱]

ترقی بشره انکل اولق ایسته یین بوتون بو مساعی هدر اولدی . کچن اوچ عصر طرفنده علم هیئت کرک زمان و کرک مکان اعتباریله کائنات حقیقه کی معلوما تمزی متها دیاً توسیع ایتدی . بو کون ایسه هیئتشناسلرک اوکنده طوران کائنات اسکیلرک تصور ایتدیکی کائناتنه [۱] خریستیانلغک علمه قارشى آلدینی بو وضعیتی مسلمانلق و یامسلمانلر هیچ بر وقت آلامشدر . مسلمانلغک بو کبی کشفیات علمیه دن پرواسی یوقدر .

وقطری (۳۰۰,۰۰۰) ضیا سنه سی تشکیل ای دیور . یعنی بو کونکی کائنات، یکر منجی عصرک مبادیسنده ادراک اولونان کائناتدن (۱۰۰,۰۰۰) کره بو یو کدر . بونلرک خارجده بر طاقم توابع واردر . دو قنور (شاپلی) بونلرک اک یاقینلرک (۲۲,۰۰۰) و اک اوزاغنک (۲۲۰,۰۰۰) ضیا سنه سی مسافه سنده اولدیغنی تعیین ایتمشدر . مومی الیه استادک دها اوزاق مسافه لرندن بحث ایتیم . چونکه مومی الیه بر میلیون ضیا سنه سی امتدادنده مسافه لر کشف ایتکده در .

کائناتک مناهی و یاغیر مناهی ، یا خود محدود و یاغیر محدود اولدیغنی مسئله سنک هنوز جوابی ویریلما مشدر . بزم بومنظومه کوکیه دیدیکمز شی ، شه سز محدود در . فقط بونک صایسز اطالر ایچنده بر اطه اولوب اولما دیغمزی بیلمه یورز .

شیمدی بو وسعتک انطباعاتدن بحث ایده لم :

۱ — بو وسعتک اک بارز انطباعی بو منظومه کوا کب و عوالمک بالذات کندیغنی ایضاح ایتمه سیدر . تقریباً بر سنه مقدم آمریقانک بو یو ک هیئتشناسلرندن بری دیمشدی که : « بو قدر معظم بر کائنات قارشیسندده حاصل ایتدیکم اک محکم قناعت ، اونک ایچنده و یا فو قنده بر « الوهیت » بولوندیغنی در . کائناتک صرف مادی ، کندیغنی ایجاد ایدن بر طاقم قوای طبیعی نک بالتصادف تمرکزندن حصوله کلن بر نتیجه اولدیغنی دعواسنی محاکم صورت قطعیه رد ای دیور . « دیگر بر فیلسوف ، « بوتون کوردکار منزی بر قدرت فاطره نک وجوده کتیردیکنه دائر فکر بشرک ایلک تلقیسی ، اولچوله مین بوتون وسعتیله و لایتناهی تنوعیله بوتون کائنات مشهودیه شاملدر . « دیور . کائنات اولچوله میندیکندن اونک علت اساسیه سی ده غیر قابل قیاسدر . کائنات ، غیر قابل قیاس بر قدرتک ، قدرت ازلیه نک بر تظاهریدر . بو قدرت ازلیه نک حضورنده لا ادری اولان اسپنسر بیله خشوع ایله اکیلمشدر . اک اسکی اجداد منک ییلدیزلره مرصع سماوات قارشیسندده طویدقنری حیرت و پرستش بو کونه قدر بردوامدر . یالکز بو حیرت و پرستش ، عصری علم هیئتک امین نتیجه لرله درینلشمش و یو کسلمشدر .

۲ — هیئت بزه کائناتک وسعتندن دها باشقه شیلرده افشا ای دیور که بونلردن ده بر شیلر او کره نه بیلیرن . کوا کبله مزین سماواتدن قدرت فاطره حقنده دها فضله شیلر سز بیورز .

عصری هیئت کائناتک بر لکنی تظاهر ایتدی مشدر . (بوتون) ، جاذبه قانوتی وضع ایتدیگی زمان کونشله سیاراتک بر منظومه ، ارض ایله عوالم سازه نک برعائله تشکیل ایتدیکنی و هپسنک حرکتلرینی بر قانونه مطیع اولاراق ایفا ایلدکارینی کو سترمشدی . (۱۸۰۲) ده (ههرشیل) مضاعف ییلدیزلری کشف ایتدیگی زمان منظومه کوکیه نک بر عائله تشکیل ایتدیگی ، بوتون منظومه کوکیه ده کی ماده

صوک آلتش سنه ظرفنده کونشک بر اهمیت مخصوصه بی حائز اولما دیغنی آکلا شیلمشدر . کونش اعظمی بر میلیار ، اصغری ۷۵ میلیون اولدقنری تقدیر اولونان ییلدیزلردن بریدر . اونک اهمیت ، ارض منک اونک توابعندن بری اولماسندن ایلری کلیور ، یوقسه فی الحقیقه حائز اهمیت دکدر . پروفسور (روسل) ییلدیزلری ایکی غروب به تقسیم ایتکده در : بو یو ک و کوچو ک . بو یو ک ک قطر لری اون و یا یوز میلیون میلرله اولچولدیگی حالده کوچو ک ک قطر لری یوز بیکارجه میل ایله اولچولکده در . تقریباً درت سنه مقدم قالفور نیانک (مونت و بلسون) رصدخانه سنک هیئتشناسلری (به تلفو) اسمنده کی پارلاق ییلدیزلرک قطرینی اولچومکه موفق اولمشلر و بونک (۲۷۳,۰۰۰,۰۰۰) میل اولدیغنی چیقارمشلردی . دها صو کره بونلر (آنتارس) نامنده کی ییلدیزلری اولچومشلر و بونک قطرینی (۴۳۰,۰۰۰,۰۰۰) میل بولمشلردی . کچنلرده ده (هارواد) قوله ژینک رصدخانه مدیری دو قنور (شاپلی) بر میلیار میل قطرینی حائز ییلدیزلر بولمشدی . بو محیر العقول حقیقتلر ، کونشک کوچو ک ارض مزه نسبتله واسع عد اولومنه سنه رغماً اونک ده کوچو ک ییلدیزلر صیراسنه دوشدیکنی کو ستر . او حالده ارض منک کوچو ک بر ییلدیزلر اطرافنده دونن کوچو ک بر ییلدیزلدر .

مادی کائناتک وسعتی دها ای تقدیر ایتک ایچون ییلدیزلرک آره سنده کی مسافاتدن بحث ایده لم . بر برینه اک یاقین ییلدیزلر اولان (افاستواری) ایله (پروقیس) آره سنده کی مسافه (۲۵) میلیار میل در . بو ایکی ییلدیزلر بر برندن اوزا قدر که قردن ارضه بر بوجوق نایه ده ، کونشدن ارضه سکز دقیقه ده مواصلت ایدن ضیا ، بو سیاحتی اجرا ایچون درت سنه یه محتاجدر . حال بو که (سنٹا اور) ییلدیزلری بزم اک یاقین قوم شولر مزنددر . دها اوزاق مسافه لرده پارلاق ییلدیزلر واردر . بونلرک بو یو ک لرندن ، فقط اک یاقینلرندن بری (و غا) ییلدیزلرک (۱۸۰) میلیار میل مسافه ده در . ضیا نک بر سنه ده ۶ میلیار میل قطع ایتمه سنه کور . بو ییلدیزلردن ۳۰ ضیا سنه سی مسافه سنده در . حال بو که (آنتارس) ایله (به تلفو) ، (۱۰۰) ضیا سنه سی مسافه سنده در . (اور سامازور) ایله (اوریون) ک هیچ اولازسه (۶۰۰) ضیا سنه سی مسافه سنده اولدقنری آکلا شیلور .

فقط پروفسور (شاپلی) نک تدقیقاتی ابعاد حقنده کی معلوما تمزی بر آرز دها تزید ایتمشدر . یکر منجی عصرک مبادیسنده هیئتشناسلر بوتون منظومه کوکیه نک (۱۰,۰۰۰) ضیا سنه سی قطرنده اولدیغنی تقدیر ایتمشلردی . پروفسور (شاپلی) کهکشانک کثیف ییلدیزلر بولطلری ایچنده (۱۵,۰۰۰) ضیا سنه سنندن دها یاقین اولمایان بو یو ک ییلدیزلر کشف ایتمشدر . منظومه کوکیه نک مرکز ثقلی کونشدن (۶۰,۰۰۰) ضیا سنه سی مسافه سنده در . نته کم بوتون کوا کبک سمکی (۳۰۰۰)

بز بوحکیم قدرت فاطره نك آثار حکمتی ، (که پار) ك بك كوزل افاده ابتدیی کی ، متوالی کشفیاتمزله ا کلامقدمه یز .

۴ - بر آدیم دهاایلریله به بیلرز . علم هیئت بز دهاباشقه شیلر سویله یور . کائنات بز بر قدرت فاطره نك وجودینی ، و بر قدرت فاطره نك وحدانیتی الهام ابتدیی کی خلقتك بر هدنی اولدینی ده الهام ایتمکده در .

الحاصل عصری علم هیئتك کوستردیکی کائنات بز بر قدرت ، حکیم بر قدرت ، خلقتی بر هدفه طوغرو کوتورن بر قدرت فاطره یی الهام ایدیور . علم هیئتك عقائد دینی به مخاصم دکل ، بالعکس ملیکه علومك ، خادم ایمان اولدینه قائم . سطحی بر عرفان ، انسانلری الحاده صاپدیررسده (به قن) ك دیدیکی کی ، فلسفه طبیعیه ایله درپندن درینه توغل فکر بشری دینه سوق ایدر . بز یکر منجی عصرك آدملری اوگزده آچیلان فکر افقرینك حضورنده کمال امنیتله بوسوزی تأیید ایدرز :

« بز یارادان ال ، یداللهدر ا »

اسومك

روح علمی و ادیبی

۹

اسلام معماریسی - مؤرخلری ، سیاحلری - مسلمانلر آره سنده زراعت و تجارت - اسلام قادینلرینك علم و عرفانه خدمتلری

مسلمانلرک معماریده فائقیتی ایضاحدن مستفیدر . محشم آثار اسلامییه نك بقیه سی شرق و غربك هر طرفنده حلا حیرتله تماشا اولونمقدمه در . شکلک تراهی ، آناخطلرک ساده لکی ، رسمک ظرافتی ، تناظرک مکملیتی ، تفرعاتک آهنکی ، افاده نك علویتی اعتباریله اسلام آثار معماریه سی دنیانک هر هانکی معماریسنه مساویدر . آثار معماریه اسلامییه نك تزیناتی ، اسکی یونانک ، عصری اوروپانک آثارینه من کل الوجوه فائقدر .

مساجدک ، مراقدک ، سرایلرک تزیننده استعمال اولونان خطوط نفیسه اسلامییه ، اسلام ، صنایع تزینیه سنک ک مهملرندن بریدر . قرآن کریمک بعض سوره لری قبلرک ایچلرینه ، مناره لرک اطرافنه ، قاپولرک ، کمرلرک اوزرینه حک ایدیلر و بوتزینات روح توحید ایله تجلی ایدر .

تجارت ، زراعت ، صنایع ، استحصالات حقیقه کی یازیلان آثار اسلامییه پک چوقدر .

تدقیقات تاریخیه اعتباریله مسلمانلرک بووادیده کچن اسکی یکی

کتله لرینک عینی قانونه تابع اولدینی تکرار ثابت اولمشدی . بوندن باشقه علم هیئتک (استروفیزیک) تسمیه اولونان شعبه سی ده بر طرفدن ارض و شمسک ، دیگر طرفدن ارض ایله کواکب ساثره نك آره سنده کی قرابتی تأیید ایتمشدر . هوای شمسیده غازات شکلنده ارضک معروف بر چوق عناصری بولوندینی ثابتدر . از جمله اولنرده ده - صودیوم ، پوتاسیوم ، کالسیوم ، حدید و مولد الماء واردر . کونش بزیم الک یقین اقر بامزدر . بریلدن بریلدن عظمت واحتمامیله آریلررسده بویوک ، کوچوک بوتون بیلدنلرک هواسنده عینی عناصر کیمیویه موجوددر . بو عناصر مختلف نسبتلرده ، مختلف اقلیم و تصدیق شرائطی آلتنده بولونمقدمه ایسه ده موجودیتلری محققدر . بناء علیه ماده ، کائناتک الک اوزاق اقسامنده ، ارضه جاری اولان عینی قوانینه تابعدر . عینی قوانین حکمران اولمده و عینی عملیات دوام ایتمکده در . یکی طبیعات جاذبه دن بر قدرت اولارق دکل ، مکانک بر خاصه سی اولارق بحث ایتمکده در . فقط جاذبه نه اولورسه اولسون ، کائناتشمولدر . کائناتده برلک حکمراندر ، قانون برلکی ، ماده برلکی ، جریان برلکی . عینی شرائط حاصل اولدیمی ، عینی نتائج حاصل اولویور . حیات و عقلک ، کائناتک بر نقطه سنه منحصر اولدینی ظن ایتک حماقتدر . قومشومن اولان (مریخ) ده کورونن رطاقم اسرار انکیز اشاراندن صرف نظر عالملرک تعددی وحدت کائناتک بر ضرورتیدر . بعض هیئتشناسلرک دیدیکی کی مضاعف بیلدنلرک اطرافنده دون کواکب بولونماسه ، بیک بیلدن ایچنده بری بر منظومه کوییه نك مرکزی اولسه - که بونلرک هبسی منازع فیه بر طاقم فکر لردر - ینه منظومه کوییه نك مختلف انحاسنده حیاتک ظهوریله قارشیلایشیرز .

او حالده کائنات ، بر عالمدر . متعدد عالملر دکلدر . مادام که منظومه کواکب بز غیر قابل قیاس بر قدرت فاطره الهام ایدیور . او حالده اونک ، بو قدرت فاطره نك وحدانیتنه دلالت ایتدیکی سویلیه بیلیرز . کائنات ، متعدد الهیه دکل ، برخالقه ، شرکه دکل توحیده دالدر .

۳ - بوندن باشقه کائنات منتظم بر کائناتدر . سطحی بر نظر ، تشوش وعدم انتظام کورور . فقط علمک ترقیسیله بو تشوش وعدم انتظام ، انتظام و آهنکه ترک موقع ایتمکده در . مثلا سیاراتک قارمه قاریشیق حرکتی (کوپرنیک) نظریه سیله کبسیط بر مسئله یه ارجاع اولونمشدر . بیلدنلرک حرکتی دها قاریشیدر . فقط (هرشیل) ک زمانندن اعتبار آبونلرک ده بر کون سرلرینی افشا ایده جکلری اکلانمشدر . بلکه بو بر قاق عصرلق پر ایشدر . فقط غیر قابل حل دکلدر .

او حالده منتظم بر کائنات بز کائناتک نهایت قابل فهم اولدینی افاده ایتمکده در . کائنات بز قوتدن و بر قدرتدن بحث ایدرسه او حالده بو قدرتک کور بر قوت دکل ، حکیم بر قدرت فاطره اولدینی اکلایشیلر .